

CERRAHİ GİRİŞİM GEÇİREN HASTALARIN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI VE ÖĞRENME GEREKSİNİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN HEALTH LITERACY AND THE LEARNING NEEDS OF PATIENTS UNDERGOING SURGERY

¹Serap SAYAR, ²Sıla Türkan ÖZCAN, ¹Fatma GÜNDOĞDU

¹KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü

²KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı

ÖZET

Giriş ve Amaç: Cerrahi girişim sonrasında hastaların bireysel olarak öğrenim gereksinimlerinin belirlenmesi, verilecek eğitimlerin hastanın gereksinimlerine ve bilgi almaya hazır oluşluk durumlarının değerlendirilerek düzenlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, cerrahi girişim geçiren hastaların sağlık okuryazarlık düzeyi ve öğrenme gereksinimleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yürütüldü. Araştırmanın yapılabilmesi için etik kurul ve kurum izni alındı. Araştırmanın örneklemini, 15 Ağustos-20 Kasım 2021 tarihlerinde, örneklem kriterlerine uygun, araştırmaya katılmaya gönüllü olarak kabul eden 110 hasta oluşturdu. Veriler, Afyon’da bir üniversite hastanesinin genel cerrahi kliniğinde, “Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Hasta Öğrenim Gereksinimleri Ölçeği (HÖGÖ)” ve “Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (SOÖ)” kullanılarak, hastalar taburcu olmadan 24-48 saat önce toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerle, korelasyon ve regresyon analizleri kullanıldı.

Bulgular: Hastaların yaş ortalaması 49,5±18,4 olup, %52,7’si kadın, %33,6’sı ilköğretim mezunu, %50,9’unun taburculuk eğitimi almadığı ve %88’inin sağlık durumuyla ilgili araştırma yaptığı belirlendi. Hastaların HÖGÖ toplam puan ortalaması 210,6±28,01’di. Hastalar için en önemli öğrenim gereksinimi tedavi-komplikasyonlar alt boyutuna (40,2 ±4,32), en az önemli öğrenim gereksinimi ise duruma ilişkin duygular alt boyutuna (19,5 ±4,14) ilişkindi. Hastaların SOÖ toplam puan ortalaması ise 81,4±24,47 olup, sağlık okuryazarlık düzeyi ve hasta öğrenim gereksinimleri puan ortalamaları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulundu (p=0,001, r= -,315). Hasta öğrenim gereksinimleri sağlık okuryazarlığını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamaktaydı (R=,315, R²=,100, p=0,01). Hasta öğrenim gereksinimlerinin yordanmasında; bilgiye erişim (R=,330, R²=,109, p=0,00), tedaviler hakkında bilgi edinme (R=,344a, R²=,118, p=0,00) alt boyutu ve yaş değişkeni (R=368, R²=,135,p=0,00) açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık bulundu.

Sonuç: Cerrahi girişim geçiren hastaların öğrenim gereksinimlerinin önemli düzeyde yüksek ve sağlık okuryazarlık düzeyinin orta düzeyde olduğu bulundu. Hastaların sağlık okuryazarlık düzeyi arttığında öğrenim gereksinimlerinin azaldığı belirlendi.

Anahtar Kelimeler: sağlık okuryazarlığı, öğrenim gereksinimleri, cerrahi

ABSTRACT

Introduction and Aim: After the surgery, it is necessary to determine the individual learning needs of the patients, and the training to be given should be organized by evaluating the patient's needs and their readiness to receive information. The aim of this study is to determine the relationship between the health literacy level and learning needs of patients undergoing surgery.

Material and Method: The research was conducted as descriptive and correlational. Ethics committee permission was obtained. The sample of the study consisted of 110 patients who voluntarily accepted to participate in the study between 15 August and 20 November 2021 who met the sampling criteria. The data were collected in the general surgery clinic of a university hospital in Afyon, 24-48 hours before discharge, using the "Patient Learning Requirements Scale (PLNS)" and "Health Literacy Scale (HLS)".

Results: The mean age of the patients was $49.5 \pm 18.4\%$, 52.7% were women, 33.6% were primary school graduates, 50.9% didn't receive discharge training, and 88% conducted research on their health status. The mean total score of the PLNS scores was 210.6 ± 28.01 . The most important learning need for the patients was related to the treatment-complications subdimension (40.2 ± 4.32), and the least important learning requirement was related to the feelings about the situation (19.5 ± 4.14). The mean score of the patients on HLS was 81.4 ± 24.47 , and a negative significant correlation was found between the mean score of health literacy level and patient learning needs ($p=0.001$, $r=-.315$). Patient learning needs significantly predicted health literacy ($R=.315$, $R^2=.100$, $p=0.01$). In predicting patient learning needs; access to information ($R=.330$, $R^2=.109$, $p=0.00$), obtaining information about treatments ($R=.344a$, $R^2=.118$, $p=0.00$) subdimension and age variable ($R=.368$, $R^2=.135$, $p=0.00$) statistically significant difference was found.

Conclusion: It was found that the learning needs of the patients who underwent surgical intervention were significantly high and the health literacy level was moderate. It was determined that when the health literacy level of the patients increased, their learning needs decreased.

Keywords: health literacy, learning needs, surgery